

Соломон Биндинг је био митска личност коју је створио оштроумни енглески новинар Бернард Левин, како би могао да исмеје бројне уговоре, договоре и обећања, „свечана и обевезујућа“ (на енглеском solemn and binding), склопљених између владе Харолда Вилсона и британских синдиката у току седамдесетих година, вероватно најтамније и очајавајуће деценије у тој земљи. Аргумент Левина је био да су вође синдиката потпуно неспособне да испуне дата обећања, да су договорени *циљеви* смањења плата стално неиспуњавани, и да су се догађали штрајкови; према томе, све је била чиста фарса, једна представа политичког театра. Главна последица тога је била, о ироније, да су се милиони фрустрираних гласача из центра приклонили Маргарет Тачер на изборима из 1979. године.

Сетио сам се скептицизма Левина док сам читао оно написано „ситним словима“ у економском Уговору који су постигле све владе Европске уније (осим Велике Британије), у ноћи прошлог 8. децембра. После још једног дана у коме је покушано да се дође до помирења, фрустрирани британски премијер је одлетео назад својој кући. Штампа и телевизија, са својом непогрешивом способношћу да погоршају ствари и да претерају када је реч о међународним неспоразумима, имали су још један свој славни дан: „Несјајна изолација Велике Британије“, „Неспретност Камерона“, „Тријумф Меркелове над Европом“, то је био главни тон наслова. Неки француски министри су на помало неопрезан начин сугерисали да Велика Британија треба да напусти ЕУ, либерална и лабуристичка штампа су напали премијера због његовог тврдоглавог става, а лондонски таблоиди, ужасно шовинистички, *лајали* су због усвајања тог уговора. Све је на крају постало неугодан пример колико су у највећем делу Европе ниско пали политичка и новинарска интелигенција, уз ретке изузетке, као што је Гидеон Рачман (

Financial

Times

), који је сместа указао да се Европљанима продаје мачка у џаку.

Пошто се дим разишао, појавила су се три главна закључка. Први закључак је да је текст овог уговора мало реалистичан, и према томе, непримењив. Одређени проценат јавног дуга у односу на бруто производ као *циљ*, политички је неприхватљив за већину јавних

мњења - представља велико кресање јавних трошкова, чак и још веће од овог које се сада примењује. Ниједна од малих периферних држава, чија је фискална слабост изазвала садашњу кризу, не може да оствари речени циљ; чак је мало вероватно да и Немачка Меркелове може да га оствари. Чињеница да је француски председник Саркози чврсто бранио уговор, јесте модерна верзија *француске комедије*

.

И да то не буде мало, механизам примена санкција, онако као је то изражено у уговору, јесте чудан и конфузан; може ли нека расипничка влада да буде приведена пред неки орган као што је Европски суд, и да ту буде кажњена? Желе ли то Меркелова и Саркози ултранационалистичку реакцију у читавој Европи? Јер, то је оно што изазивају. Не изненађује да су агенције као Standard&Poor's и Moody's спустиле *rating* толиких европских влада.

Други закључак је најинтересантнији, иако изгледа да то нико није приметио. А ради се о томе да у Европи реално постоје само три земље које су *важне* (Велика Британија, Француска и Немачка). Под овим

важне

уопште не желим да сугеришем културну, социјалну или идеолошку супериорност ових Троје великих. Чак мислим да се они наводни PIGS (Португалија, Италија, Грчка и Шпанија), чији слаб фискални положај изазива забринутост инвеститора, налазе међу најпривлачнијим земљама у читавом свету. Хоћу да кажем да само Лондон, Париз и Берлин имају довољно тежине и уверења да би могли да предузму једну

деголистичку

политику да марширају сами, у случају да се не сложе са оним што жели да уради најважнији европски орган. То уједно води у један интересантан политички

мену

у троје. На тај начин, ако се Велика Британија и Немачка договоре о посебној линији деловања а да о томе нису консултовали Француску, Париз ће то паралисати. На сличан начин, ако су новине пуне фотографија Меркелове и Саркозија док се договарају о специјалном уговору, који желе да касније усвоји остатак Европе, могуће је предвидети да ће Камерон покушати да заустави тај договор и да му се супротстави. Нико други то неће моћи да уради.

Ова врста равнотеже моћи бизмарковског типа, донеће мањим земљама нешто слободе за маневрисање. Саме никада неће моћи да зауставе франко-германског монструма, због чега су све оне свечано потписале речени уговор. Али, сада су се те послушне владе вратиле из Брисела кући, и морају да се суоче са својим не превише задовољним изборним телима, која изгледа деле многе од резерви Камерона. Уводник *Financial Times*

од 14. децембра, под насловом

Јавиле су се

пукотине у ЕУ

, чини ми се да погађа у центар мете. Изгледа да је лек Меркел-Саркози исувише горак, немогућ да га многе мање европске нације прихвате, независно од тога да ли су у еврозони или не. Чешки премијер, Петр Некас, признао је да би били исувише „кратковидо“ потписати свечане декларације а да се добро не упознају њихови детаљи. Лидери ирске опозиције су захтевали одржавање референдума на првом месту, и предлог вероватно не би прихватило становништво, тако да Ирска неће моћи да потпише речени уговор. Уговор такође представља политичке проблеме у Холандији, Шведској, Данској и Мађарској. Италија је неуобичајено ћутљива, али њене партије и информативни медији увек су сумњичави на било какву франко-германску осу у вези будућности Европе.

Неки посматрач ове гужве који је дошао издалека (рецимо са Марса), вероватно би саветовао да Камерон, Меркелова и Саркози морају да се састану, да закопају ратне секире и да постигну средње решење. Камерон треба да призна да немачко изборно тело неће прихватити да заувек финасира слабе владе и Европску централну банку, и да према томе инсистира не већој фискалној дисциплини. Саркози мора да призна да ће предлози о додатном порезу на међународне финансијске трансакције, бити виђени као намеран ударац зависти на City of London. Меркелова треба боље да разуме страхове који су се јавили код скоро свих њених комшија, због већег освајања економске и политичке моћи Немачке у оквиру Европе. Да ли ћемо видети помирење ове три стране? Данас то изгледа мало вероватно.

Стварни губитник у овој игри није „изолована“ Велика Британија или једна „супер арогантна“ Немачка, већ сама Европа и њена могућности да утиче на нашу истински деликатну међународну сцену, посебно са једном глобалном економијом која само што није ушла у тешку фазу продуженог застоја. Европа није напредовала са овим уговором; пре би се рекло да посрће. Више пута је поновљен шаљиви коментар да је „континент економски гигант, али политички пигмеј“. Сада је чак и његова економска величина сведена, заједно са вредношћу евра у односу на долар, фунту и остале девизе.

Има много забрињавајућих аспеката у актуелним антиевропским осећањима британске Конзервативне партије, али што се тиче уговора ЕУ, могуће је да је Камерон урадио добро што је пуцао испод пловне црте гиганта Меркел-Саркози. Међународни уговори, као рецимо онај из Кјота у вези промене климе, никада не могу коректно да функционишу ако их владе потпишу на циничан начин, без икакве могућности да их и испуне. Договор ЕУ од 8. децембра ће бити један непоразум ако више земаља чланица не могу да остваре постављене циљеве који су практично немогући за остварење.

Има више до три деценије од када је Бернард Левин створио лик *Соломона Биндинга*. Тренутак је да повратимо тај лик и да се подсетимо лекција које нам је дало његово каприциозно деловање.

(Аутор је професор историје на Универзитету Јејл.)

Превео из Ел Паис-а, Бранислав Ћорђевић